

Sygn. akt: I C 838/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2018 r.

Sąd Rejonowy w Kędzierzynie-Koźlu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia SR Marcin Rogóż
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Wioletta Bartołod

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2018 r. w Kędzierzynie-Koźlu

sprawy z powództwa (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K.

przeciwko A. G.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, o ustalenie, o zapłatę

I. zasądza od pozwanego A. G. na rzecz strony powodowej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K. kwotę 8 588,69 zł (słownie złotych: osiem tysięcy pięćset osiemdziesiąt osiem 69/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 7.06.2018 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwa w pozostałym zakresie;

III. umarza postępowanie co do żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności;

IV. zasądza od pozwanego A. G. na rzecz strony powodowej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K. kwotę 1 489,40 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazuje pozwanemu, aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kędzierzynie-Koźlu kwotę 146,40 zł tytułem niepokrytej opłaty sądowej;

VI. nakazuje stronie powodowej, aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kędzierzynie-Koźlu kwotę 29,60 zł tytułem niepokrytej opłaty sądowej.

Sygn. akt I C 838/17

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w K. (dalej jako (...)) pozwem z 31.05.2017 r. wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Kędzierzynie - Koźlu z 14.02.2017 r. (sygn. akt I C 977/14) zapatrzonego w klauzulę wykonalności 24.04.2017 r. zasądzającego od (...) na rzecz pozwanego A. G. kwotę 6.817,41 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 15.11.2014 r. do dnia 31.12.2015 r., a następnie od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty. Uzasadniając swoje stanowisko strona powodowa wskazała, że

po uprawomocnieniu się wskazanego wyroku złożyła pozwanemu oświadczenie o potrąceniu wzajemnych należności. Mimo to pozwany zainicjował postępowanie egzekucyjne.

W odpowiedzi na tak sformułowane żądanie pozwany A. G. wniósł o oddalenie powództwa w całości argumentując, że nie uznaje roszczenie strony powodowej. W ocenie pozwanego potrącenie było bezpodstawne. Składając wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko (...) załączył do niego zaświadczenie z 07.05.2014 r., w którym powodowa Spółdzielnia oświadczyła, że A. G. nie posiada wobec niej żadnych zobowiązań finansowych, a takowe nie powstały już również – bo nigdy nie mogły – w późniejszym terminie. W dalszej części odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, że jego zdaniem potrącenie zostało dokonane niejako „na siłę”, zaś faktycznymi dłużnikami powinny być inne osoby, a nie pozwany, który stał się dla Spółdzielni niejako „kozłem ofiarnym”.

Pismem z 23.05.2018 r. strona powodowa zmodyfikowała żądanie pozwu wnosząc o ustalenie nieistnienia zobowiązania powoda wobec pozwanego oraz zasądzenie od pozwanego kwoty 10.325,53 zł stanowiącej równowartość należności wyegzekwowanej w trakcie postępowania egzekucyjnego prowadzanego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kędzierzynie - Koźlu K. G. pod sygn. akt KM 820/17 wraz z odsetkami za opóźnienie od 18.04.2018 r.

Na rozprawie 11.06.2018 r. pełnomocnik strony powodowej sprecyzował roszczenie wskazując, że żądana kwota stanowi świadczenie nienależne.

Na rozprawie 20.06.2018 r. pełnomocnik pozwanego wyraził zgodę na cofnięcie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 22.11.2010 r. (sygn. akt I Nc 2223/10) Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu nakazał pozwanym M. G. (1) i A. A., aby zapłacili solidarnie na rzecz (...) kwotę 1.1713,71 zł wraz z odsetkami oraz kosztami procesu.

Postanowieniem z 24.01.2011 r. nakaz zapłaty zaopatrzony został w klauzulę wykonalności.

W dniu 09.08.2017 r. Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu wydał postanowienie o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej w nakazie zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I Nc 2223/10, wpisując w miejsce pozwanego A. A., A. G.. Postanowienie nie zostało zaskarżone.

(dowód: nakaz zapłaty k.58, postanowienie k.85)

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 10.06.2011 r. (sygn. akt I Nc 965/11) Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu nakazał pozwanym M. G. (1) i A. G., aby zapłacili solidarnie na rzecz (...) kwotę 1.352,37 zł wraz z odsetkami oraz kosztami procesu.

Postanowieniem z 20.09.2011 r. nakaz zapłaty zaopatrzony został w klauzulę wykonalności.

(dowód: nakaz zapłaty k.59, postanowienie k.60)

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 24.02.2012 r. (sygn. akt I Nc 252/12) Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu nakazał pozwanym M. G. (1) i A. G., aby zapłacili solidarnie na rzecz (...) kwotę 1.878,61 zł wraz z odsetkami oraz kosztami procesu.

Postanowieniem z 30.05.2012 r. nakaz zapłaty zaopatrzony został w klauzulę wykonalności.

(dowód: nakaz zapłaty k.61, postanowienie k.62)

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 11.12.2012 r. (sygn. akt I Nc 2713/12) Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu nakazał pozwanym M. G. (1), A. G. i M. G. (2), aby zapłacili solidarnie na rzecz (...) kwotę 1.820,40 zł wraz z odsetkami oraz kosztami procesu.

Postanowieniem z 05.07.2013 r. nakaz zapłaty zaopatrzonej został w klauzulę wykonalności.

(dowód: nakaz zapłaty k.63)

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 26.06.2012 r. (sygn. akt I Nc 1196/12) Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu nakazał pozwanym M. G. (1), A. G. i M. G. (2), aby zapłacili solidarnie na rzecz (...) kwotę 1.823,60 zł wraz z odsetkami oraz kosztami procesu.

Postanowieniem z 17.12.2012 r. nakaz zapłaty zaopatrzonej został w klauzulę wykonalności.

(dowód: nakaz zapłaty k.64, postanowienie k.65)

A. G. jest w ¼ części spadkobiercą zmarłej U. G., której przysługiwało spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego w (...) położonego w K. przy ul. (...). W związku z wygaśnięciem tego prawa Spółdzielnia dokonała rozliczenia mieszkania wypłacając A. G. tytułem udziału we wkładzie mieszkaniowym łącznie kwotę 17.059,29 zł (w dniach 25.09.2014 r. oraz 17.11.2014 r.), która pozostała po potrąceniach należności obciążających lokal.

(dowód: odpis wyroku z uzasadnieniem k.15-18)

Pismem z 07.05.2014 r. (...) poinformowała A. G., że po zweryfikowaniu zadłużenia z tytułu opłat za mieszkania na dzień wymeldowania nie posiada on żadnych zobowiązań finansowych wobec Spółdzielni.

(dowód: kopia pisma z 07.05.2014 r. k.48)

A. G. nie zgodził się z dokonaniem przez (...) rozliczeniem. W wyniku wytoczonego przez niego w grudniu 2014 r. powództwa wyrokiem z 14.02.2017 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I C 977/14 Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu zasądził od strony pozwanej (...) na rzecz powoda A. G. kwotę 6.817,41 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 15.11.2014 r. do dnia 31.12.2015 r., a następnie od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty, oddalając dalej idące powództwo oraz wzajemnie znosząc koszty postępowania. Uzasadniając swoje stanowisko Sąd Rejonowy wskazał, że Spółdzielnia dokonała potrącenia przysługujących jej wobec A. G. wierzytelności z powołaniem się na przepisy ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, a takie uprawnienie jej nie przysługiwało. Nie skorzystała natomiast z przewidzianego przepisami Kodeksu cywilnego trybu potrącenia, albowiem nie złożyła wobec A. G. skutecznego oświadczenia woli.

(dowód: odpis wyroku z uzasadnieniem k.15-18)

Wobec stanu ukształtowanego wyrokiem z 14.02.2017 r. (...) działająca poprzez pełnomocnika r.pr. K. K., pismem z 28.03.2017 r. – powołując się na treść art. 498 k.c. – oświadczyła, że dokonuje potrącenia wzajemnych wierzytelności:

- wierzytelności A. G. - wynikającej z wyroku Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu z 14.02.2017 r.
- wierzytelności (...) – wynikających z nakazów zapłaty wydanych w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu w sprawach prowadzonych pod sygn. akt I Nc 2223/10, I Nc 965/12, I Nc 252/12, I Nc 1196/12 oraz I Nc 2713/13 w zakresie należności głównych w łącznej kwocie 8.588,69 zł,

do kwoty 8.055,75 zł tj. do kwoty wierzytelności niższej, na którą składała się należność główna (6.817,41zł) powiększona o odsetki (1.283,91 zł)

(dowód: oświadczenie o potrąceniu k.19, pełnomocnictwo materialnoprawne k.20)

Powyższe oświadczenie dotarło do A. G. dnia 30.03.2017 r.

(dowód: potwierdzenie odbioru k.22)

O złożeniu oświadczenia o potrąceniu poinformowany został również pełnomocnik A. G. r.pr. Z. Z., pismem z 25.04.2017 r.

(dowód: zawiadomienie wraz z potwierdzeniem nadania k.23-24)

Wnioskiem z 28.04.2017 r. złożonym w tym samym dniu w kancelarii Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kędzierzynie - Koźlu K. G., A. G. zażądał wszczęcia postępowania egzekucyjnego powołując się na tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu z 14.02.2017 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem z 24.04.2017 r.

W dniu 28.04.2017 r. Komornik sporządził zawiadomienie o wszczęciu egzekucji w sprawie KM 820/17.

Czyniąc zadość wezwaniu organu egzekucyjnego do złożenia wyjaśnień (...) pismem z 09.05.2017 r. (złożonym w kancelarii Komornika 11.05.2017 r.) wskazała, że dochodzona wierzytelność ulegała umorzeniu w drodze potrącenia.

Wobec takiej stanu rzeczy organ egzekucyjny pismem z 16.05.2017 r. zwrócił się do pełnomocnika wierzyciela z informacją o wstrzymaniu się z dokonaniem czynności egzekucyjnych, wzywając jednocześnie do złożenia stosownego oświadczenia co do twierdzeń dłużnika.

W odpowiedzi r.pr. Z. Z. działając w imieniu wierzyciela pismem z 23.05.2017 r. wniósł o podjęcie wstrzymanych czynności oświadczając, że dokonane potrącenie jest bezskuteczne i stanowi próbę obejścia prawa.

Pismem z 29.05.2017 r. Komornik Sądowy wezwał (...) do zapłaty należności głównej powiększonej o odsetki, koszty zastępstwa w egzekucji, opłatę egzekucyjną, podatek VAT oraz wydatki gotówkowe.

W dniu 31.05.2017 r. (...) wystąpiła do Sądu Rejonowego w Kędzierzynie - Koźlu z powództwem o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Kędzierzynie - Koźlu z 14.02.2017 r. zapatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem tegoż Sądu z 24.04.2017 r. Jednocześnie Spółdzielnia wniosła o zabezpieczenie powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego w sprawie KM 820/17.

Postanowieniem z 26.06.2017 r. Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu oddalił wniosek o zabezpieczenie wskazując m.in. na wadliwość treści oświadczenia o potrąceniu z 28.03.2017 r. w zakresie wskazanych w nim sygnatur akt spraw, w których wydane zostały nakazy zapłaty w postępowaniu upominawczym przeciwko A. G..

(okoliczności bezsporne)

W takim stanie rzeczy (...) działająca poprzez pełnomocnika r.pr. K. K., złożyła A. G. drugie oświadczenie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności:

- wierzytelności A. G. - wynikającej z wyroku Sądu Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu z 14.02.2017 r.
- wierzytelności (...) – wynikających z nakazów zapłaty wydanych w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu w sprawach prowadzonych pod sygn. akt I Nc 2223/10, I Nc 965/11, I Nc 252/12, I Nc 1196/12 oraz I Nc 2713/12 w zakresie należności głównych w łącznej kwocie 8.588,69 zł,

do kwoty 8.055,75 zł tj. do kwoty wierzytelności niższej, na którą składała się należność główna (6.817,41zł) powiększona o odsetki (1.283,91 zł)

(dowód: pełnomocnictwo materialnoprawne k.37, oświadczenie o potrąceniu k.56, potwierdzenie nadania k.57)

Oświadczenie o potrąceniu zostało odebrane przez pełnomocnika A. G. w dniu 03.08.2017 r.

(okoliczność bezsporna)

W dniu 18.04.2018 r. (...) uiściła do sprawy KM 820/17 kwotę 10.325,53 zł.

(dowód: potwierdzenie przelewu k.142)

Sąd zważył, co następuje:

Ujawnionym dowodom z dokumentów Sąd przydał walor w pełni wiarygodnych środków dowodowych. Nie budziły one bowiem żadnych wątpliwości co do swojej autentyczności oraz zgodności z przedstawionym w nich stanem rzeczy. Wzajemnie ze sobą korespondowały, a ich treść zgodna była z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Stanowiły one spójną i logiczną całość. Obopólnie się uzupełniały tworząc chronologiczny ciąg zdarzeń. Nie zostały nadto w toku postępowania skutecznie zakwestionowane przez strony procesu, co w myśl zasady wyrażonej w art. 230 k.p.c. pozwalało uznać stwierdzone w nich okoliczności za wykazane.

W ocenie Sądu jedno żądanie strony powodowej było trafne co do zasady.

Wyjaśniając w pierwszej kolejności wskazać należy, że w toku procesu doszło do przedmiotowej zmiany powództwa. Niekwestionowaną okolicznością było bowiem to, że strona powodowa w dniu 18.04.2018 r. uregulowała na rzecz Komornika Sądowego kwotę dochodzoną na podstawie tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Kędzierzynie - Koźlu z 14.02.2017 r. zapatrzonemu w klauzulę wykonalności postanowieniem tegoż Sądu z 24.04.2017 r. Jako, że tytuł wykonawczy został zrealizowany, powództwo opozycyjne stało się bezprzedmiotowe. Jak słusznie przyjmuje się bowiem w orzecznictwie powództwo przeciwegzekucyjne skierowane jest na pozbawienie lub ograniczenie wykonalności tytułu wykonawczego. Może więc być realizowane tylko pod warunkiem, że istnieje potencjalna możliwość wykonania tytułu wykonawczego. W razie więc wyegzekwowania należności objętej tytułem wykonawczym przedmiot powództwa opozycyjnego odpada (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 stycznia 1978 r., III CRN 310/77, LEX nr 8055, z dnia 17 listopada 1988 r., I CR 255/88, LEX nr 8929 i z dnia 14 maja 2010 r., II CSK 592/09, LEX nr 677750, z dnia 12 lutego 2015 r. IV CSK 272/14, LEX nr 1656513). W takim stanie rzeczy strona powodowa słusznie dokonała przekształcenia przedmiotowego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 12 lutego 2014 r., I ACa 680/13, LEX nr 1444784).

W orzecznictwie prezentowane jest nadto zapatrywanie, zgodnie z którym, jeżeli zmiana powództwa polega na zgłoszeniu nowego roszczenia w miejsce dotychczasowego, to zmiana taka oznacza w istocie rzeczy wytoczenia nowego powództwa zamiast powództwa pierwotnego, co powoduje cofnięcie tego ostatniego. Inaczej rzecz ujmując, zmiana powództwa polegająca na zastąpieniu roszczenia dotychczasowego roszczeniem nowym powoduje powstanie w odniesieniu do roszczenia dotychczasowego sytuacji takiej, jaka powstaje w wyniku cofnięcia powództwa. Konsekwencją powyższego jest wniosek, że w takim przypadku zmiana powództwa podlega nie tylko reżimowi art. 193 k.p.c., lecz również regulacji art. 203 k.p.c. (por. m.in. orz. z dnia 15 października 1953 r. IC 3178/52, OSNC 1954, z III, poz. 69, z dnia 28 lutego 1958 r. CR 464/57, OSPiKA 1960, Nr 11, poz. 290; uchwała z dnia 13 kwietnia 1988 r. III CZP 24/88, OSNC 1989 r., Nr 9, poz. 138, wyrok z dnia 31 marca 1998 r., II CKN 630/97, OSNC 1998, Nr 11, poz. 181; postanowienie z dnia 15 kwietnia 2003 r. V CKN 104/01, niepubl.; uchwała z dnia 8 marca 2007 r. III CZP 165/06, M. Praw. 2007 r., nr 21, s. 1195, wyrok z dnia 4 lutego 2015 r. IV CSK 188/14 LEX nr 1666900). Tym samym koniecznym było odebranie od pełnomocnika strony pozwanej stanowiska co do cofniętego powództwa pierwotnego. Na rozprawie w dniu 20.06.2018 r. pełnomocnik pozwanego ostatecznie wyraził zgodę na cofnięcie powództwa (00:06:52 k.144). Analizując cofnięcie Sąd nie dopatrywał się okoliczności wskazujących na to, by byłoby ono sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzało do obejścia prawa (art. 203 § 4 k.p.c.). Tym samym stosowanie do treści art. 355 § 1 k.p.c. koniecznym było umorzenie postępowania co do żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

W tym miejscu wskazać należy, że o ile słusznym stała się zmian przedmiotowa żądania pozwu, to jednak winna ona sprowadzać się wyłącznie do roszczenia zapłaty. Zbędnym było natomiast wyartykułowanie powództwa o ustalenie. Nie sposób bowiem zgodzić się ze stanowiskiem (...) że konieczne jest uprzednie ustalenie nieistnienia zobowiązania, a powództwo o zwrot nienależnego świadczenia jest zasadne dopiero po wyartykułowaniu takiego ustalenia. Jeżeli strona powodowa twierdzi, że dokonała płatności bez podstawy prawnej, to przysługuje jej powództwo o zwrot kwot w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. – nie powództwo o ustalenie. Dla uznania przeciwnego stanowiska za trafne, konieczne było by założenie, że wyłącznie w drodze powództwa o ustalenie (...) może uzyskać zaspokojenie swoich roszczeń. Skuteczne powołanie się na interes prawny wymaga bowiem przede wszystkim wykazania, że rozstrzygnięcie ustalające Sądu wywoła takie skutki w stosunkach między stronami, w następstwie których ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie i tym samym wyeliminowane zostanie, ryzyko naruszenia w przyszłości praw powoda. W sytuacji, w której dojdzie już do naruszenia prawa, w związku z którym stronie powodowej służy roszczenie o świadczenie, wyłączona jest możliwość skutecznego wystąpienia z powództwem o ustalenie, skoro sfera podlegająca ochronie jest w takiej sytuacji szersza, a rozstrzygnięcie o różnicy zdań w stanowiskach stron nabiera charakteru przestankowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15.03.2002 r., II CKN 919/99, Lex nr 54376). W orzecznictwie jedynie wyjątkowo dopuszczono możliwość równoczesnego żądanie ustalenia stosunku prawnego lub prawa i możliwości dochodzenia świadczenia - gdy ze spornego stosunku wynikają dalej idące skutki, których powództwo o świadczenie nie wyczerpuje (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18.11.1992 r., III CZP 131/92). Taka jednak sytuacja w niniejszej sprawie nie występuje.

Nie należy również zapominać, że jednym z podstawowych elementów powództwa o ustalenie jest istnienie interesu prawnego. Tymczasem jak trafnie zaznacza H. Pietrkowski „interes prawny nie zachodzi, gdy możliwe jest wniesienie powództwa o zasądzenie świadczenia” (por. H. Pietrkowski *Metodyka pracy sędziego w sprawach cywilnych*. Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, 2012 s. 358) – taka zaś możliwość realizuje się w niniejszej sprawie. Kwestią wtórną pozostaje, to że strona powodowa, po dokonanych przekształceniu przedmiotowym, w żaden sposób nie próbowała wykazać owego interesu.

Z tych też przyczyn powództwo o ustalenie podlegało oddaleniu.

Częściowo trafnym było natomiast żądanie zapłaty. W ocenie Sądu (...) – co do zasady - słuszenie wskazywała, że spełnione na rzecz A. G. świadczenie miało charakter nienależny.

W toku niniejszego postępowania strona powodowa złożyła bowiem wobec pozwanego skuteczne oświadczenie o potrąceniu. Efektem tego było częściowe umorzenie wierzytelności wzajemnej wynikającej z tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Kędzierzynie - Koźlu z 14.02.2017 r. zapatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem tegoż Sądu z 24.04.2017 r. Obowiązek stwierdzony tym tytułem częściowo przestał istnieć. Skoro zaś świadczenie zostało wyegzekwowane w całości, to miało ono częściowo charakter świadczenia nienależnego. Zgodnie z treścią art. 410 § 2 k.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Tym samym na pozwanym ciążył obowiązek zwrotu przekazanej na jego rzecz kwoty 8.588,69 zł, o którą został wzbogacony (art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 i 2 k.c.).

Wyjaśniając powyższe konkluzje należy wskazać, że w niniejszej sprawie poza sporem pozostawał fakt wydania przeciwko A. G. nakazów zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawach o sygn. akt I Nc 2223/10, I Nc 965/11, I Nc 252/12, I Nc 1196/12 oraz I Nc 2713/12. Pozwany nie przedstawiał też żadnych dokumentów potwierdzających zaspokojenie należności wynikających z wymienionych tytułów (potwierdzeń wpłat, potwierdzeń przelewów itp.) W gruncie rzeczy nigdy też przytaczał okoliczności, w których miało dojść do zapłaty owych należności. Ograniczył się wyłącznie do złożenia kopii informacji z (...) z 07.05.2014 r., w której wskazano, że na dzień wymeldowania nie posiada on żadnych zobowiązań finansowych wobec Spółdzielni. Niemniej jednak informacja ta nie mogła ona stanowić dowodu spełnienia zobowiązań stwierdzonych nakazami zapłaty. Za takim stanowiskiem przemawia stan faktyczny, w którym dokument ten został sporządzony. Otóż w dniu 07.05.2014 r. (...) dokonała już rozliczenia wkładu

mieszkaniowego związanego z wygasłym prawem do lokalu mieszkalnego przy ul. (...), w ten sposób, że – ujmując rzecz w uproszczeniu – potrąciła, w trybie przepisów ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, wszystkie swoje wierzytelności, z wierzytelnością przypadającą na rzecz A. G. w postaci części należnego mu wkładu mieszkaniowego. Skutkiem takiego potrącenia było skonsumowanie zobowiązań pozwanego wobec (...) i wypłata pozostałej części wkładu w łącznej kwocie 17.059,29 zł. W chwili sporządzenia informacji z 07.05.2014 r. faktycznie zatem A. G. nie posiadał - z punktu widzenia Spółdzielni - żadnych zobowiązań finansowych wobec niej. Niemniej jednak stan taki uległ zmianie wskutek działań samego pozwanego, który w grudniu 2014 r. (a więc 7 miesięcy później) zakwestionował przed Sądem prawidłowość dokonanego przez (...) rozliczenia. Jego stanowisko zostało uznane przez Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu za trafne. Wynikiem tego był wyrok wydany 14.02.2017 r., w którym Sąd Rejonowy wskazał, że Spółdzielnia niesłusznie dokonała potrącenia wszystkich przysługujących jej wobec A. G. wierzytelności z powołaniem się na przepisy ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Część z tych należności - w wyliczonej przez Sąd kwocie 6.817,41 zł - winna być potrącona w trybie art. 498 i 499 k.c. Tymczasem do chwili zamknięcia rozprawy (...) nie złożyła wobec A. G. skutecznego oświadczenia woli z powołaniem się na przepisy Kodeksu cywilnego. W wyniku orzeczenia Sądu zniwelowany został skutek uprzedniego potrącenia należności w kwocie 6.817,41 zł. w rozliczeniu wkładu mieszkaniowego. Tym samym wierzytelność (...) wobec A. G. w tej wysokości przestała być zaspokojona. To z kolei uprawniało Spółdzielnię do dokonania czynności, na którą wskazał Sąd Rejonowy w wyroku z 14.02.2017 r. tj. do dokonania potrącenia w oparciu o treść art. 498 i 499 k.c.

Należy raz jeszcze wskazać, że pismo z 07.05.2014 r. było jedynym dowodem, na który powoływał się pozwany, a który w jego ocenie świadczyć miał o niezasadności powództwa. Tymczasem strona powodowa przy pomocy dowodów z dokumentów oraz zeznań W. B. w sposób jasny i logiczny wyjaśniła przyczyny, które stanowiły podstawę złożenia oświadczenia takiej, a nie innej treści, w dacie 07.05.2014 r. Tym samym uczyniła zadość treści art. 253 k.p.c.

W takim stanie rzeczy kwestią wtórną pozostawała okoliczność, czy rzeczony dokument stwierdzał stan na dzień wymeldowania A. G., czy też stan na dzień 31.04.2014 r. Odnosząc się do tej kwestii zaznaczyć jedynie należy, że pozwany wymeldował się z mieszkania przy ul. (...) w dniu 23.03.2012 r., a więc przed wydaniem nakazów zapłaty w sprawach o sygn. akt I Nc 1196/12 oraz I Nc 2713/12, opiewających na łączną kwotę 3.644,00 zł z odsetkami. Również ten fakt przemawiał za trafnością twierdzeń (...).

Kolejną kwestią wymagającą wyjaśnienia jest fakt złożenia materialnoprawnego oświadczenia o potrąceniu. W niniejszym stanie faktycznym takie oświadczenia były dwa. Pierwsze – odebrane przez pozwanego 30.03.2017 r – było wadliwe. (...) powołała w nim bowiem wierzytelności wynikające z nakazów zapłaty, które nie dotyczyły pozwanego. Zdaje się nie wymagać zatem szerszego tłumaczenia dlaczego wierzytelności te nie mogły być uznane za skutecznie potrącone. Drugie oświadczenie złożone zostało w toku procesu i jak wynikało z oświadczenia pełnomocnika pozwanego, dotarło do niego 03.08.2017 r. W oświadczeniu tym (...) już prawidłowo podała sygnatury nakazów zapłaty wydanych przeciwko pozwanemu. Dodatkowo sprostowaniu przez Sąd ulegała treść nakazu w sprawie o sygn. akt I Nc 2223/10. Zgłoszone do potrącenia wierzytelności zostały więc dostatecznie zindywidualizowane. Wprawdzie nadal błędne były daty (odnoszące się do dnia złożenia pozwów), niemniej jednak wierzytelności zostały skonkretyzowane w stosunku do osoby pozwanego i oznaczone co do wysokości. Spełniały zatem przesłanki do uznania oświadczenia za skuteczne (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1968 r. II PR 202/68 LEX nr 6353; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r. II CKN 730/98 LEX nr 1632089).

Pełnomocnik strony powodowej posiadała również materialnoprawne umocowanie do złożenia takiego oświadczenia. Choć nie mogło ono wynikać z pełnomocnictwa udzielonego 28.03.2017 r. (z uwagi na występujące w nim błędne oznaczenia wierzytelności, tożsame z wadami pierwszego oświadczenia – k.20), to jednak stwierdzone było w pełnomocnictwie udzielonym 09.05.2017 r. (k.37). Pełnomocnictwem tym r. pr. K. K. została umocowania nie tylko do dokonywania czynności procesowych, ale nadto do składania w imieniu (...) wszelkich oświadczeń o charakterze materialnoprawnym – a więc również oświadczenia o potrąceniu.

W tym miejscu należy zauważyć, że „warunkiem skuteczności takiego oświadczenia, jeśli chodzi o wzajemną wierzytelność pieniężną, jest skonkretyzowanie takiej wierzytelności zgłoszonej do potrącenia, a więc przede

wszystkim dokładne określenie kwoty pieniężnej w jakiej ta wierzytelność się wyraża” (tak w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1968 r. II PR 202/68 LEX nr 6353). Takiej konkretyzacji dokonał pełnomocnik strony powodowej, wskazując łączną kwotę 8.588,69 zł. Oczywistym jest, że w nakazach zapłaty przyznane zostały również odsetki za opóźnienie, niemniej jednak strona powodowa nie skonkretyzowała w tym zakresie swojej wierzytelności i nie zgłosiła jej do potrącenia. Jako, że potrącenie nie może być dokonywane w sposób dorozumiany nie można domniemywać, że oświadczenie o potrąceniu obejmuje również kwotę odsetek. Zwłaszcza gdy zważyć, że oświadczenie składa radca prawny. Stąd też za skutecznie zgłoszoną do potrącenia należało uznać kwotę 8.588,69 zł.

Z treścią oświadczenia o potrąceniu pozwany mógł zapoznać się najwcześniej 03.08.2017 r. Z tym też dniem winien on liczyć się z obowiązkiem zwrotu świadczenia w przypadku jego wyegzekwowania. Nastąpiło to w dniu 18.04.2018 r. Jako, że wówczas (...) nie była już zobowiązana do spełnienia świadczenia w części zgłoszonej do potrącenia, wpłacona kwota 8.588,69 zł. stanowiła świadczenie nienależne i jako taka winna podlegać zwrotowi (art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 i 2 k.c.).

Z obowiązku zapłaty nie zwalnia przy tym pozwanego treść art. 409 k.c. w zw. z art. 410 § 1 k.c. Z dyspozycji tych przepisów wynika, że obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Wprawdzie w jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy przyjął, że nie ma obowiązku liczenia się ze zwrotem osoba, która egzekwuje i zużywa prawomocnie zasądzone na jej rzecz świadczenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 1977 r. I PRN 146/77 LEX nr 14439), niemniej jednak teza ta nie może mieć charakteru bezwarunkowego oderwanego od konkretnego stanu faktycznego. W niniejszej sprawie stan ten wskazuje na konieczność odmiennej oceny. Otóż (...) wystąpiła z powództwem przeciwegzekucyjnym już kilka dni po tym, jak dowiedziała się o stanowisku A. G. wyrażonym w piśmie z 23.05.2017 r. oraz o wezwaniu do zapłaty skierowanym przez Komornika. Miało to miejsce niemal rok przed wyegzekwowaniem należności przez organ egzekucyjny (co nastąpiło w kwietniu 2018 r.). W chwili jej zapłaty, pozwany niewątpliwie wiedział już o toczącym się postępowaniu mającym na celu pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, którym dysponował. Od początku sierpnia 2017 r. wiedział również o złożeniu drugiego oświadczenia o potrąceniu. Choć uznawał je za nieskuteczne, to jednak powinien się co najmniej liczyć z możliwością odmiennej oceny przez Sąd. O zakresie zwrotu świadczenia nienależnego decyduje powinność przewidywania obowiązku zwrotu. "Powinność" oznacza zarówno sytuację, w której zobowiązany do zwrotu wiedział, że korzyść mu się nie należy, jak również sytuację, gdy, co prawda, był subiektywnie przekonany, iż korzyść mu się należy, lecz na podstawie okoliczności sprawy obiektywnie powinien się liczyć z możliwością obowiązku zwrotu (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 marca 2010 r. II PK 246/09, LEX nr 574533 oraz Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 21 grudnia 2012 r., I ACa 666/12, LEX nr 1289570). W ocenie Sądu obiektywna ocena sytuacji, w której wierzyciel posiada wiedzę o toczącym się postępowaniu przeciwegzekucyjnym, a mimo to nadal egzekwuje świadczenie, stawia go na pozycji osoby, która co najmniej powinna liczyć się z obowiązkiem zwrotu owego świadczenia. Na takiej pozycji znajdował się A. G. - stąd też norma wynikająca z treści art. 409 k.c. nie mogła zwalniać pozwanego z obowiązku zwrotu świadczenia nienależnego.

A. G. nie powoływał się też na żadną z okoliczności wymienionych w art. 411 k.c. nie podnosząc w tym zakresie żadnych zarzutów i nie składając żadnych wniosków dowodowych.

Z kolei bez znaczenia dla oceny zasadności powództwa była podnoszona w toku procesu okoliczność, że faktycznymi dłużnikami powinny być inne osoby, a nie pozwany, który stał się dla Spółdzielni niejako „kozłem ofiarnym” (k.45). Należy bowiem zauważyć, że obowiązek zapłaty wszystkich zgłoszonych do potrącenia wierzytelności stwierdzonych nakazami w postępowaniu upominawczym ma charakter solidarny. Zgodne z treścią art. 366 § 1 k.c. solidarność przejawia się tym, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna. Zgłoszenie do potrącenia wierzytelności wobec A. G. było zatem w pełni dopuszczalne.

O odsetkach Sąd orzekł stosownie do treści art. 481 § 1 i § 2 k.c. Należy zauważyć, że odsetki za opóźnienie w przypadku zwrotu nienależnego świadczenia należne są dopiero po wezwaniu dłużnika do zapłaty. Stosownie bowiem do treści art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Dłużnik pozostaje w opóźnieniu, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie. Natomiast, zgodnie z art. 455k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Choć roszczenie z tytułu nienależnego świadczenia (mającego taki charakter już w chwili spełnienia) staje się wymagalne od tej chwili, to jednak sama wymagalność nie implikuje pozostawiania przez dłużnika w opóźnieniu. Według ugruntowanego od lat w orzecznictwie poglądu zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1976 r., III CRN 289/76 LEX nr 7893; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2017 r. I CSK 476/17 LEX nr 2449299). Oznacza to, że termin spełnienia takiego świadczenia musi być wyznaczony zgodnie z art. 455 k.c., a więc niezwłocznie po wezwaniu skierowanym przez zubożonego. Dopiero w piśmie z 23.05.2018 r. strona powodowa jednoznacznie sprecyzowała kwotę dochodzonego roszczenia. Doręczenie tego pisma spełniło więc funkcję wezwania do zapłaty. Choć w aktach brak dowodu doręczenia, niemniej jednak przyjmując termin 7 dni na doręczenie korespondencji oraz dalsze 7 dni na zapłatę należało uznać, że pozwany pozostawał w opóźnieniu nie wcześniej niż od dnia 07.06.2018 r. Od tej zatem chwili winny być naliczane odsetki ustawowe za opóźnienie.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w punkcie I sentencji oddalając w punkcie II powództwo o ustalenie oraz powództwo o zapłatę w części ponad kwotę 8.588,69 zł wraz z żądaniem zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie przed dniem 07.06.2018 r.

Orzeczenie o kosztach oparł Sąd o treść art. 100 k.p.c. Strona powodowa domagała się zapłaty na jej rzecz łącznej kwoty 10.325,53 zł., Sąd przyjął zaś sumę 8.588,69 zł. (...) wygrała więc proces w 83,18 %, zaś pozwany w 16,82%. Różnica pomiędzy iloczynami sumy kosztów poniesionych przez poszczególne strony, a procentem wygranej stanowiła kwotę 1.489,40 zł. Taką też kwotę Sąd zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej w punkcie IV wyroku.

W toku procesu doszło do przekształcenia przedmiotowego i zwiększenia wartości przedmiotu sporu do kwoty 10.326,00 zł. Jako, że strona powodowa uiściła opłatę sądową od pozwu w wysokości 341,00 zł (liczonej od pierwotnej wartości przedmiotu sporu) brakującą część w kwocie 176,00 zł pokrył tymczasowo Skarb Państwa (art. 130³ § 2 k.p.c.)

Sąd też działając zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.05/167/1398 z późn. zm.) należało nakazać stronom, aby uiściły na rzecz Skarbu Państwa należną mu kwotę w odpowiednim stosunku do przegranej: strona powodowa - 29,60 zł, pozwany 146,40 zł.

Mając to na uwadze Sąd rozstrzygnął, jak w punktach V-VI sentencji.